

Tietokilpailu 6 – Rikostietokilpailu

1. Mikä on rikos?
  - a. Teko, jolla pahoittaa toisen mielen
  - b. Lainvastainen teko tai teon tekemättä jättäminen
  - c. Teko, joka on väärin, jos siitä jää kiinni

2. Mitä lakia Suomessa noudatetaan?
  - a. Viidakon laki
  - b. Suomen laki
  - c. Maassa maan tavalla

3. Kuka voi joutua rikoksen uhriksi?
  - a. Kuka tahansa
  - b. Vain rikoksia tekevät henkilöt
  - c. Vain rikoksille altistuvat henkilöt

4. Kenelle rikoksen uhriksi joutumisesta kannattaisi kertoa?
  - a. Rikoksen tekijälle
  - b. Rikoksen tekijän sukulaisille
  - c. Kenelle tahansa luotettavalle henkilölle ja / tai poliisille

5. Tuleeko rikoksen uhrille rikosrekisterimerkintä?
  - a. Ei, merkintä tulee vain tuomitulle rikoksen tekijälle
  - b. Kyllä, rikosrekisterimerkintä tulee sekä tekijälle että uhrille
  - c. Joskus, jos poliisi on sillä tuulella

6. Mitä tarkoittaa hätävarjelu?
  - a. Turvalaitteiden liikkakäyttö
  - b. Lentokoneen hätälaskeutuminen
  - c. Oikeutus rikolliseen tekoon, esim. hengen tai koskemattomuuden puolustamiseen

7. Miten rikosilmoitus tehdään?
  - a. Millä tahansa poliisiasemalla, tai vähäisemmissä rikoksissa internetissä tai puhelimitse
  - b. Vain käymällä oman paikkakunnan poliisiasemalla
  - c. Vain soittamalla hätäkeskukseen

8. Kuka voi tehdä rikosilmoituksen?
  - a. Vain rikoksen uhri
  - b. Vain poliisi
  - c. Kuka vain, joka tietää tai epäilee rikoksen tapahtuneen

9. Mistä saat tukea rikosilmoituksen tekemiseen?
  - a. RIKU (Rikosuhripäivystys)
  - b. KELA (Kansaneläkelaitos)
  - c. SUPO (Suojelupoliisi)

10. Mikä on rikosprosessi?
- Prosessi, jossa on yleensä: rikosilmoitus, esitutkinta, syyteharkinta, oikeudenkäynti sekä rangaistus
  - Prosessi, joka alkaa rikoksen suunnittelusta aina rikosentekohetkeen saakka
  - Rikollisten kiinniottoprosessi
11. Mitä tarkoittaa oikeusavustaja?
- Henkilö, joka ohjaa ihmiset istumaan oikeudenkäynnissä oikeille paikoilleen
  - Juristi, joka avustaa ja huolehtii asiakkaan oikeusturvan toteutumisesta
  - Henkilö, joka pitää huolen, ettei kukaan karkaa kesken oikeudenkäynnin
12. Mikä on esitutkintapöytäkirja?
- Poliisin päiväkirja
  - Poliisin kokoama yhteenveto tapahtumista esim. rikosilmoituksesta ja kuulusteluista
  - Lääkärin tutkimuksista koottu dokumentti
13. Mitä tarkoittaa haaste rikosprosessissa?
- Haaste on vedonlyönti, jolla veikataan kuka voittaa oikeudessa
  - Haaste on kutsu kaksintaisteluun
  - Haaste on niin sanottu kutsu, jolla määrätään osapuolet saapumaan oikeudenkäyntiin
14. Mitä tarkoittaa kirjallinen menettely pääkäsittelyssä?
- Oikeudenkäynti pidetään oikeustalon kirjastossa
  - Tuomio, joka päätetään kymmenien salopoliisikirjojen perusteella
  - Tuomari päättää tuomiosta kirjallisen materiaalin perusteella
15. Voiko kaveri tulla mukaan poliisin kuulusteluun?
- Kyllä, jos siitä ei ole haittaa kuulustelussa ja poliisi antaa siihen luvan
  - Ei, poliisiasema ei ole mikään nuorisotalo
  - Kyllä, jos on pukeutunut siististi
16. Mikä on kuulustelupöytäkirja?
- Pöytä, jonka ääressä kuulustelu tehdään
  - Uhrin, epäilyn tai todistajan kirjattu kertomus rikostapahtumasta
  - Pöytäkirja, joka opettaa poliisia kuulustelemaan oikein
17. Mitä tarkoittaa lähestymiskielto?
- Eristystä muista ihmisistä
  - Henkilön hengen, terveyden, vapauden tai rauhan suojaamiseksi voidaan jotakuta toista kieltää ottamasta häneen yhteyttä tai lähestymästä
  - Vanhemmat eivät saa nukkua lähellä
18. Mikä on turvakielto?
- Väestötietojärjestelmästä ei anneta henkilön tietoja muille kuin viranomaisille
  - Liiallinen turvallisuus on kielletty
  - Turvakiellossa oleva henkilö ei saa hankkia turvamiestä

19. Mitä syyttäjä tekee?
- Syylittää kaikkia rikostapahtumaan osallistuneita
  - Toimii rikollisen asianajajana
  - Syyttää rikokseen epäiltyä rikoksesta, jonka uskoo hänen tehneen ja vaatii rangaistusta
20. Mistä tunnistaa rikoksen tekijän?
- Nahkatakista
  - Ei mistään
  - Kommandopiposta
21. Mitä tarkoittaa jos rikoksen tekijä on syyntakeinen?
- 15v täyttänyt rikoksen tekijä, joka ymmärtää tekonsa merkityksen ja sen seuraukset
  - Henkilö, joka teki vakavimman rikoksen
  - Henkilö, jolla on syy rikoksen tekemiseen
22. Mikä on syyteharkinta?
- Syyttäjän miettimistauko oikeudenkäynnissä
  - Tuomari kehottaa syyttäjää harkitsemaan sanojaan oikeudessa
  - Viranomaisen tekemä toimenpide, jossa ratkaistaan nostetaanko henkilöä vastaan syyte vai ei
23. Mitä tarkoittaa syyttämättäjäättämispäätös?
- Syyttäjä on kyllästynyt syyttämään
  - Syyttäjä ei osaa päättää
  - Syyttäjän päätös siitä, että syyttäjä ei nosta syytettä asiasta
24. Kuka on tutkija rikosprosessissa?
- Tutkijaksi kutsutaan poliisia, joka tutkii rikosasiaa
  - Tutkija on laboratoriossa työskentelevä henkilö
  - Tutkija on tuomari
25. Mitä tarkoittaa, jos oikeudenkäynti pidetään suljetuin ovin?
- Kaikki oikeustalon ovet lukitaan käsittelyn ajaksi
  - Oikeudenkäyntiä ei pääse seuraamaan ulkopuoliset
  - Oikeudenkäynti pidetään vankilassa
26. Kuka auttaa uhria oikeudenkäynnissä?
- Ei kukaan, koita pärjällä
  - Syytetyn kuuluu auttaa uhria oikeudenkäynnissä
  - Mahdollisesti oma oikeusavustaja ja esimerkiksi Rikosuhripäivystyksen tukihenkilö
27. Mikä on Rikosuhripäivystyksen tukihenkilö rikosprosessissa?
- Henkilö, joka auttaa ja tukee uhria
  - Henkilö, joka pitää uhrin ryhdin kunnossa
  - Henkilö, joka saa tukea uhrilta
28. Mistä saa koulutetun ja maksuttoman tukihenkilön rikosprosessiin?
- Rikosuhripäivystyksestä www.riku.fi/nuoret
  - Tukihenkilölainaamosta
  - Suomen puolustusvoimista

29. Mitä tarkoittaa rikosasian sovittelu?
- Tapaaminen, jossa sovitaan hyvityksistä ja korvauksista sovittelijoiden avustuksella
  - Rikospoliisien erikoistutkintaryhmä
  - Uhrin ja rikoksesta epäilyn salainen tapaaminen
30. Mitä tarkoittaa vahingonkorvaus rikosasiassa?
- Vahingonkorvaus tarkoittaa sakkoa
  - Maksu, joka maksetaan vain jos on tehnyt jotain ikävää vahingossa
  - Rahasumma tai muu hyvitys, jonka tekijä korvaa uhrille aiheutuneen haitan kattamiseksi
31. Voiko uhri saada vahingonkorvauksia, jos tekijä jää tuntemattomaksi?
- Kyllä, jos on tehnyt rikosilmoituksen, niin vahingonkorvauksia voi hakea omalta vakuutusyhtiöltä ja Valtiokonttorilta
  - Ei, vahingonkorvauksia ei voi saada, jos tekijää ei tunneta
  - Kyllä, korvauksia voi hakea pankista
32. Mikä on Valtiokonttori?
- Konttoritarvikkeiden keskusvarasto
  - Valtion kassavirasto, joka myöntää kansalaisille mm. rikosvahinkokorvauksia
  - Sama kuin sisäasiainministeriö
33. Voiko sosiaalisessa mediassa tapahtua rikoksia?
- Ei, se ei ole todellinen maailma
  - Kyllä, rikokset ovat rikoksia, tapahtuivat ne missä vain
  - Ehkä, jos niistä jää kiinni
34. Voiko koulussa tapahtua rikoksia?
- Kyllä, rikoksia voi tapahtua missä vain, myös koulussa
  - Ei, koulussa ei voi tapahtua rikoksia
  - Ei, rikoksia tapahtuu vain kaduilla
35. Saako jakaa pilkkaavan kuvan jostakin henkilöstä luokan WhatsApp ryhmässä?
- Kyllä, koska WhatsApp ryhmä on suljettu ryhmä
  - Ehkä, mutta siitä ei kannata kertoa sille henkilölle
  - Ei saa, se voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön
36. Voiko kiusaaminen täyttää rikoksen tunnusmerkistön?
- Ei voi, kiusaaminen on vain kiusaamista
  - Kyllä voi, mutta vain jos kiusaaja käyttää fyysistä väkivaltaa
  - Kyllä voi, kiusaaminen voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön
37. Voiko rikosilmoituksen tehdä alle 15-vuotiaasta tekijästä?
- Ei, koska rikosoikeudellinen vastuu alkaa vasta 15-vuotiaana
  - Ei, mutta hänen vanhemmistaan voi
  - Kyllä, sillä alle 15-vuotias on tekemästään rikoksestaan korvausvelvollinen
38. Onko tupakan ja alkoholin välittäminen alaikäiselle rikos?
- Ei, poliisia ei kiinnosta
  - Kyllä, mutta se on niin vähäinen rikos, ettei siitä ole seuraamuksia
  - Kyllä, alaikäisille päihteitä välittävä henkilö voidaan tuomita sakkoihin tai vankeuteen

39. Kenelle olisi hyvä kertoa, jos havaitsee koulussa rikoksen?
- a. Ei kenellekään, parempi olla vain hiljaa
  - b. Omille kavereille, mutta ei kannata kertoa muille
  - c. Jollekin turvalliselle aikuiselle, koulun henkilökunnalle tai poliisille
40. Voiko alle 15-vuotias uhri saada apua ja tukea Rikosuhripäivystyksestä?
- a. Ei voi, koska hän on vielä lapsi
  - b. Kyllä voi, Rikosuhripäivystyksen palvelut ovat kaikille
  - c. Ei voi, vain hänen vanhempansa voivat saada apua Rikosuhripäivystykseltä

Tietokilpailu 6 vastaukset

1. B, 2. B, 3. A, 4. C, 5. A, 6. C, 7. A, 8. C, 9. A, 10. A, 11. B, 12. B, 13. C, 14. C, 15. A, 16. B, 17. B, 18. A, 19. C, 20. B, 21. A, 22. C, 23. C, 24. A, 25. B, 26. C, 27. A, 28. A, 29. A, 30. C, 31. A, 32. B, 33. B, 34. A, 35. C, 36. C, 37. C, 38. C, 39. C, 40. B